

Posudek oponenta bakalářské diplomové práce:

Markéta DLOUHÁ, *Starokatolický kostel ve Varnsdorfu v proměnách času*, FHS UK Praha 2008, stran 60.

Práce vychází (alespoň jak lze soudit z textu na s. 5) ze sympatického autorčina zájmu o historii prostředí, ve kterém žije. Je založena na poměrně širokém okruhu archivních pramenů, dobového tisku a historiografické literatury (s. 51-52). Markéta Dlouhá zároveň ve své práci prokazuje dobrou orientaci v problematice vzniku starokatolické církve a podává poměrně ucelený náčrt dějin této církve ve Varnsdorfu od 70. let 19. století po dnešek a dějin jejího kostela. Nepopírám, že práce je informačně bohatá a v některých momentech studia historických pramenů přínosná (snad by jen měl alespoň v poznámkovém aparátu být dán větší prostor originálnímu německému znění využívaných dokumentů), přece však vůči ní mám několik výhrad či připomínek.

Byť se to na prvý pohled nezdá, nemá (1.) předkládaná práce vlastně jasně ohraničený objekt bádání. Autorka sice píše, že jí jde o dějiny kostela jak ve smyslu stavby (budovy), tak ve smyslu jeho "duchovní náplně" (s. 6), avšak i tak zůstává předmět bádání neostrý. Práce kupříkladu není ani stavebně-historickým výzkumem (jak by se mohl někdo podle jejího názvu domnívat), ani historicko-sociologickým či historicko-antropologickým rozbořením starokatolické religiozity ve Varnsdorfu (jak by si od ní mohl slibovat někdo jiný). Tomu, aby s prací její čtenáři nespojovali nesprávná očekávání, by právě zamezilo systematické vymezení předmětu studia.

Tato absence přesnějšího vymezení předmětu bádání patrně souvisí s tím, že (2.) v práci není vlastně jasně formulovaný badatelský problém, otázka, jež by se měla pomocí pramenných zpráv řešit. Autorka tak sice podává mnoho velmi zajímavých, z pramenů prostředkovaných (v tom je nesporně klad práce) informací, avšak nepoložením si zřetelných badatelských otázek je dáno to, že je její výklad deskriptivní, zůstávající na povrchu, příliš nezohledňující povahu využívaných pramenů (jejích institucionální, socio-kulturní funkci a pod.). Autorka sice říká, že se "rozhodla hledat faktory proměnlivého způsobu a četnosti využívání tohoto liturgického prostoru" (s. 49), a následně jmenuje religiozní a konfesijní, socioekonomické, národnostní a politické faktory, avšak jejich vlastní působení příliš "historicko-empiricky" nedokládá. Situace by byla patrně jiná, kdyby v práci zněly explicitně otázky např. typu: Bylo založení starokatolické církve ve Varnsdorfu v 70. letech 19. století spíše věcí religiozity a náboženského hnutí, nebo věcí politické volby? Pokud by se jednalo o motivy politické, byly by to spíše motivy národnostní (související s nástupem "Kulturkampfu" v právě sjednoceném Německu) nebo liberalistické (neslučitelnost posílení papežské autority s liberalním smýšlením části měšťanstva)? Byť by třeba položení těchto otázek

vedlo kupříkladu (sám nevím, neznám podrobně pramennou základu) "jen" k tomu, že by se zjistilo, že je nelz odpovědět a že se odpovědi na ně liší podle typu užitých pramenů...

Položení podrobnějších a zřetelnějších badatelských otázek by (3.) mohlo na některých místech vést k prohloubení bádání. Informuje-li nás autorka např. na s. 22 o prvním starokatolickém křtu a pohřbu ve Varnsdorfu, pak by mohl být na místě otázky, kterou by nebylo možná tak složitě pramenně řešit, totiž do jaké matriky byly tyto úkony zapsány? Odkaz k matrikám by mohl vést k dalšímu tématu, jako je např. otázka mezikonfesijních sňatků a pod.

Ačkoli jsem se ve svém posudku ujal především role oponenta a vyslovovsl jsem vůči práci spíše výtky a připomínky, neupírám jí její kladné rysy (premenná podloženost, snaha o utřídění výkladu a pod.). Proto ji *doporučuji k obhájení* a vzhledem k výše uvedenému navrhuji její hodnocení jako *velmi dobré* (spíše v nižším bodovém pásmu této známky - okolo 31-32 bodů).

Jan Horský

V Praze 30. května 2008